

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. v. Andel, Solo; Dr R. E. v. Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogen-dijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gillhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. v. Herksen, Ermelo; Dr B. Holwerda, Kantens; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Zeist; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkemaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkemaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; D. A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswold; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Dr H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroom, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Het wezen der meerdere kerkelijke vergaderingen volgens Voetius, III. — Uit de Schrift: Het ware heilgdom. (Hebr. 9:24). — Kerkelijk Leven: Nieuw kerkrecht. Een publicatie van de zijde der V. U. Eenzijdigheid. — Even Parkeerers: Traktatie en Traktatisme. — Literatuur en Kunst: Het laatste werk van een onzer beste auteurs. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Rationalisatie en Mechanisatie, II. — Muzikale Kroniek: Nieuwe Orgels, III. — Uit de Buitenlandsche Kerken: Steeds verder. — Persschouw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Het wezen der meerdere kerkelijke vergaderingen volgens Voetius.

III.

Het kerkverband rust dus volgens Voetius op eene door God in Zijn Woord geopenbaarde verplichting, tot vervulling waarvan echter geene kerk eene andere van Godswege dwingen mag, en op de vrije wederkerige toestemming der kerken. Hier is van den kant der kerken onderling een „consensus mutuus“, eene wederzijdsche toestemming, en een „libere affectare“ van de verbandsgemeenschap, d.i. een vrij zoeken om haar te verkrijgen. Voorafgaanden kunnen hierbij opvolgers niet met Goddelijk recht voor immer verplichten, zonder dezer vrijwillige en voorafgaande toestemming. „Een kerkeraad van eenige parochiale kerk kan slechts voor zich deze verplichting aangaan, niet voor zijne opvolgers, tenzij dezer gelijke en vrije toestemming volgt en tusschentreedt.“¹⁾

Daarmede is gegeven, dat het kerkverband zich de grenzen van zijne werkzaamheid ziet aangegeven, behalve in Gods Woord, in de overeenkomst, door de kerken bij die vrijwillige verbandsluiting onderling aangegaan, de kerkenorde. Zij hebben geene macht over elkander dan door die wederzijdsche vrijwillige toestemming, waartoe zij elkander niet van Godswege dwingen mogen, en dus hebben zij geene macht over elkander dan voorzover zij door die toestemming met elkander overeenkomen. Daarin ligt opgesloten, dat de kerken ten aanzien van elkander, en daargelaten wat van Godswege al of niet geoorloofd is, over en weer dezen band, in geval van nood, als de overeenkomst deerlijk geschonden wordt, mogen verbreken. En het oordeel over de vraag, wanneer zulk een noodgeval zich voordoet, ligt uitteraard ter finale beslissing aan elke kerk of kerkengroep zelve. Voetius schrijft: „Bijaldien (door kerkelijke vergaderingen genomen besluiten) bevonden worden met Gods Woord te strijden, en eene kerk of eene correspondentie (d.i. kerkengemeenschap) goedkeuring en aanneming daarvan aandringt met toepassing van tucht, moet men de gemeenschap met die parochiale kerk, en bovendien met de classicale en synodale verbinding liever vrijwillig verlaten, of de uitsluiting uit hare gemeenschap met een kalm gemoed verdragen, dan dat wij tegen Gods Woord zouden ingaan, en de consciëntie wonden.“²⁾ Op dergelijke wijze kan men natuurlijk niet redeneeren ten aanzien van het huwelijk. En daarom kan men ook niet uit de onontbindbaarheid van het huwelijk, dat eveneens op

wederzijdsche toestemming berust, en dat door Voetius ter vergelijking van het vrijwillige aangaan van kerkverband aangehaald wordt, afleiden, dat het kerkverband onlosmakelijk is, zoodat eene kerk dat niet zou mogen verbreken. Men ziet dan het verschillend karakter van huwelijk en kerkverband over het hoofd. Wanneer twee zaken in eenig punt overeenkomen, volgt niet, dat zij in alle gelijksoortig zijn, zoodat men ook ten aanzien van andere punten de vergelijking mag doortrekken. Het huwelijk sluit eene geheel andere verhouding der echtgenooten in, dan het kerkverband tusschen de verbonden kerken. We behoeven maar alleen aan quaesties van eigendom te denken.

Nu komt dan de vraag, wat dan door zoodanige vrije en wederzijdsche aaneensluiting of verbinding van kerken naar Gods Woord ontstaat? Wat is het wezen en karakter van zulk eene classicale en synodale kerkengemeenschap? Dat is eene vraag van groot belang. Want van het antwoord op haar hangt voor een aanmerkelijk deel af de bepaling van wat en hoe zij al of niet doen en handelen mag. Ontstaat door die verbinding ook eene kerk, eene gezamenlijke classis-kerk of synodekerk, van gelijksoortigen aard als door vereniging van geloovigen eene plaatselijke kerk gevormd wordt, dan mag eene classisvergadering en eene synode ook doen al wat een kerkeraad mag doen, en natuurlijk nog meer, omdat zij meer kerken omvat. Zij is dan ook zelve kerkeraad, doch alleen van meer kerken. En dan mag zij dus ook b.v. sacramenten doen bedienen, dienaren des Woords beroepen, door tuchttoepassing van het Avondmaal afhouden, ambtsdragers en geheele kerkeraaden schorsen en afzetten, financiële bepalingen voor of over de kerken vaststellen. Dr M. Bouwman beweert, dat volgens Voetius de classicale en synodale kerkengroepen ook geïnstitueerde kerken zijn evenals de plaatselijke kerken, van gelijk aard, en dat de classicale en synodale vergaderingen in wezen met kerkeraadsvergaderingen overeenkomen. Hij schrijft in zijn Voetius over het gezag der Synoden: „Ik concludeer dat volgens Voetius het geheel der synodale verbonden kerken ecclesia instituta is; dat dus gesproken kan worden van eene nationale, provinciale en classicale kerk als instituut, waarvan de plaatselijke geïnstitueerde kerken deelen of afdeelingen zijn; en dat voorts ook de gezamenlijke ambtsdragers van dit instituut een corpus, een corporatieve eenheid vormen“, blz. 74. Vgl. ook blz. 71. En op blz. 100 geeft hij als voorstelling van Voetius: „De synode is de grootere kerkeraad, de kerkeraad der plaatselijke kerk is de kleinere of plaatselijke kerkeraad“. En een weinig verder op diezelfde bladzijde zegt hij: „Alle kerkelijke vergaderingen, ook de classen en synoden vallen er onder“ — n.l. onder de namen presbyterium en synedrium, door Voetius gebruikt — „en dit is alleen geoorloofd indien de meerdere vergadering en de kerkeraad wezenlijk hetzelfde karakter dragen“. Op blz. 159 v. lezen we: „naar de opvatting van Voetius is er immers geen principieel verschil tusschen de macht van den kerkeraad en van de synode.“ Vgl. ook blz. 174.

Reeds in „De Reformatie“ van 18 Juli 1937 heb ik aangewezen, dat Dr M. Bouwman op dit punt Voetius geheel verkeerd heeft geïnterpreteerd en voorgesteld, en in „De Bazuin“ van 5 Nov. 1937 daarbij uitvoeriger, dat hij hem ook gansch onjuist heeft gelezen en vertaald. Voetius ontken juist ten stelligste, wat Dr M. Bouwman hier als zijne leer wil doen aannemen. En dit is geen punt, dat los op zichzelf staat, en verder voor het systeem van kerkrechtelijke beschouwingen en bepalingen geene beteekenis heeft, doch integendeel betreft deze zaak het fundament. Op haar moet het verdere rusten. Is de voorstelling ter zake van het wezen of karakter der meerdere kerkelijke vergaderingen onjuist, dan deugt ook niet, wat

Zegen — geen succes.

Want immers of de zegen van den Heere onzen God werkelijk met ons is, blijft wel allerminst uit den voorspoed en het geluk onzer zaak, en vooral niet uit hogere cijfers en meerdere inkomsten.

Ook daarin kan zegen liggen, waarom niet? Maar dat dit op zichzelf volstrekt niet altoos het geval is, dat weet en merkt toch een ieder wel, uit den ongehoorlijken bloei van zoo menig zondige stichting; uit de verbazende geldsom, die zoo menige ongoddelijke, zelfs diep zondige nering in de kas van haar eigenaar brengt; en uit den grooten omvang dien juist de dwaalleeraars door alle eeuwen vonden.

Denk slechts aan Mohammed!
Dr A. KUYPER, „De Hervorming“ No. 263.

men als conclusie daaruit afleidt voor het deswege geoorloofde of plichtmatige van het handelen hier meerdere vergaderingen.

Wanneer Voetius in zijn Pol. Eccl. gaat handelen „Over de eenheid der kerken en haar regering in classes en synodes“, ed. Rutgers, p. 248, gaat hij eerst allerlei formeele quaesties van verschillende namen en omstandigheden bespreken. En daarna definiërend zegt hij: „Eene classicale of synodale correspondentie is eene vaste verbinding van meer kerken onder een bepaald regiment en correspondentie tot wederzijdschen opbouw en bewaring.“³⁾ Dit vervolgens nader toelichtende, komt hij er op p. 251 toe, om den aard dezer kerkengemeenschap of „stata combinatio“ nauwkeurig aan te geven, zoowel positief, als voornamelijk negatief. En daarbij verwerpt hij juist nadrukkelijk zoodanige eenheid, als Dr M. Bouwman hem als zijne leer toeschrijft. Hij schrijft daar, dat een vereischte bij die classicale of synodale verbinding van kerken is: „Opdat er slechts eene correspondentie of combinatie of confederatie opgericht worde, niet eene bijzondere of afzonderlijke (distincte) kerk, of vorm van eene wezenlijke, of ideële, of vertegenwoordigende, of cathedrale, of dioecesaane kerk enz., laat staan dat zij in eersten zin, eigenlijk, principieel kerk genoemd zou worden.“⁴⁾ Vgl. hierbij mijn „Wederwoord“ in „De Bazuin“ van 5 Nov. 1937. Daarmede zegt Voetius duidelijk en beslist: De eenheid, welke door die classicale en synodale verbinding van kerken ontstaat, is niet anders dan, is slechts, eene combinatie, eene verbinding, en eene confederatie, eene verbondsgemeenschap. Zij is niet eene bijzondere of eigene, afzonderlijke, distincte, kerk, of de vorm van eene wezenlijke of ideële kerk, of van eene vertegenwoordigende of cathedrale kerk. Dit zijn termen, die aan de Roomsche en Anglicaansche beschouwing en wijze van spreken ontleend zijn, waarbij de kerken van een bepaald grondgebied als eigenlijk één geheel worden beschouwd, waarvan dan eene als hoofdkerk geldt en heerscht, maar de andere ondergeschikte afdeelingen zijn. Zoo is het bij deze classicale en synodale verbinding van kerken niet, zegt Voetius. Maar ook zijn die classiskerken en synodekerken met elkander niet eene kerk zooals eene parochiale of plaatselijke kerk: nedum ut primo, proprie, aut principaliter dicatur Ecclesia, d.w.z. het is er verre van af, dat zulk eene classicale of synodale kerkengemeenschap in eersten zin, zooals eene particuliere kerk, of in eigenlijken zin, of op principieele wijze, kerk genoemd wordt.

Wanneer Voetius wat verder op handelen gaat over bezwaren, tegen het kerkverband door hem uiteengezet, ingebracht, noemt hij eerst enkele punten, a parte nostrā concessa, d.w.z. van onzen kant toegegeven. En als eerste noemt hij dan: „Dat

3) Classialis seu synodalis correspondentia est stata combinatio plurium Ecclesiarum sub certo regimine et correspondencia ad mutuam aedificationem et conservationem, p. 250.

4) Ut erigatur correspondentia seu combinatio et confederatio tantum, non peculiaris seu distincta Ecclesia, aut forma Ecclesiae virtualis, aut idealis, aut representativa, aut cathedrales, aut dioecesaanae, etc. nedum ut primo, proprie, aut principaliter dicatur Ecclesia, p. 251.

1) Synedrium alicujus Ecclesiae parochialis tantum potest pro se obligare: non pro successoribus; nisi succedente et intercedente simili et libero horum consensu, Pol. Eccl. ed. Rutgers, p. 288.

2) Quod si verbo Dei repugnare deprehendantur, et Ecclesia aut correspondentia approbationem ac receptionem coram urget disciplinaliter; sponte deserenda est communio Ecclesiae istius parochialis, insuper combinatio classicae ac synodicae, aut exclusio ab illarum communione aequo animo ferenda est potius, quam ut repugnemus verbo Dei, et conscientiam vulneremus, p. 253.

de parochiale kerken in eigenlijken zin en door zichzelf kerken zijn; dat andere samenvoegingen, als zij soms kerken genoemd worden, slechts bijkomstig en om iets anders dat zijn en zoo genoemd worden.⁵⁾

Voetius wil er dus niet van weten, dat classis-kerken te zamen, en kerken van een synodaal ressort met elkander, eene geïnstitueerde kerk zouden vormen, zooals eene plaatselijke kerk zulk eene ecclesia instituta is. Hij verwerpt die gedachte uitdrukkelijk en nadrukkelijk en herhaaldelijk. En de voorstelling, dat de kerken van eene classis of synode te zamen een geheel zouden vormen als ecclesia instituta, waarvan de plaatselijke geïnstitueerde kerken deelen of afdeelingen zouden zijn, druist geheel tegen Voetius' uiteenzettingen in. De plaatselijke of particuliere of parochiale kerken gaan voorop, zijn de eigenlijke kerken, de kerken in eigenlijken zin. Hij stelt de vraag, „of de parochiale kerk in orde van voortbrengenden aard voorafgaat aan de classis, en hare constituerende en formatie aan de uiteengezette confederatie, de instelling en uitoefening van de classicale correspondentie“. Hij antwoordt: „Ja, zooals... de zaak die met eene andere vereenigd wordt, voorafgaat aan die eenheid, zoo moet er eerst eene kerk zijn, en een op zichzelf geëend en geformeerd bestuur van deze, voordat zij door betrekkingen naar buiten met andere in verband gebracht, en met deze in een collectief geheel medegeordend kan worden.“⁶⁾ Daarna werpt hij de vraag op, „of de innerlijke en eigenlijke kerkelijke macht van eene particuliere kerk en (hare) kerkeraad in eerste en tweede werkzaamheid, in zijn en uitoefening, afhangt van de bestendige influëncering en veroorzaking van hare classicale of synodale verbinding, zooals de stralen van de zon, zooals de boom van zijn wortel, zooals een stroom van zijne bron, zooals een huis van zijn fundament, zooals de gewaarwordingen en bewegingen der leden van het hoofd.“ En hij antwoordt daarop: „Nee, omdat die alleen van Christus afhangt op autocratische wijze, als het hoofd en den wortel, en van Diens leden in dienenden zin en wat de toepassing betreft; en dat dezen ook zijn het adequate subject ervan.“⁷⁾

We zien, dit geeft eene geheel andere voorstelling dan die van een classicaal of synodaal geheel met deelen of afdeelingen. En wat de verdelingen van classis en synode betreft, antwoordt Voetius op de vraag, of en op welke wijze zij kerk zijn en genoemd kunnen worden, of zichtbare en particuliere kerken: „Eene kerk in het enkelvoud kunnen zij op eigenlijke wijze niet genoemd worden, maar overdrachtelijk, omdat zij de kerken vertegenwoordigen en zich aaneensluiten en handelen in die samenkomst alsof zij ééne kerk waren... Vereenigde of gecombineerde kerken worden zij genoemd in het meervoud, niet in eersten zin en onmiddellijk, maar in tweeden zin en op middellijke wijze, door afvaardiging namelijk, omdat er eenigen door de kerken gedelegeerd zijn, in wie en door wie de afvaardigende kerken daar begrepen worden samen te komen en te handelen, en aldus metterdaad hare correspondentie uit te oefenen.“⁸⁾

Elke particuliere kerk is in zichzelf kerk, en heel zoo, en is het eerste en eigenlijke subject van de kerkelijke macht, evenals ieder mensch het subject is van zijn kenvermogen.⁹⁾ Voetius stelt ook de vraag: „Of de dienaren alleen, hetzij afzonderlijk genomen, hetzij tezamen, d.i. samenkomsten van de dienaren eener synode, en classis, die uit afgevaardigden van kerken bestaan, hetzij alleen de dienaren, of ook de ouderlingen (het onmiddellijke en eerste subject der kerkelijke macht zijn), op die wijze, dat die macht vandaar afvloeit naar alle particuliere kerken en hare kerkeraden?“ En zijn antwoord is: „Ik ontken dat. Want zoover is het er van af, dat ik meenen zou,

dat die kerken uit die samenkomsten als eerste samenstellende krachten (eigenlijk: beginselen) ontstaan, en alle hare macht vandaar medegedeeld wordt, en ten laatste op die afgevaardigden uitcengaat, en zelfs noodzakelijkerwijs in haar ontstaan en hare actie van hen afhangt, dat ik veel eer het tegendeel vaststel.“¹⁰⁾

S. GRELDANUS.

10) Quaest. An soli Ministri sive seorsim considerati, sive collectim, h. e. conventus Ministrorum Synodi scilicet et Classis constantes ex delegatis Ecclesiarum, solis scilicet Ministris, aut etiam Senioribus (immediatum et primum subiectum Potestatis Ecclesiae sint); ita ut inde Potestas in particulares quasque Ecclesias, earumque Consistoria derivetur? Resp. Neg. Tantum enim abest, ut Ecclesias ab illis coetibus oriri tanquam primis principibus constitutibus, omnemque earum Potestatem inde communicari et in Delegatos illos ultimo resolvi, atque adeo necessario ab his in ortu et actu suo dependere putem: ut potius contrarium statuam, p. 182/183.

UIT DE SCHRIFT

Het ware heilgdom.

Want Christus is niet ingegaan in het heilgdom, dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in den hemel zelve.

Hebreë 9:24.

„In den hemel zelve“; — het is duidelijk, dat hier het ware heilgdom wordt aangewezen in onderscheiding van het niet-echte, het schaduwachtige heilgdom, gelijk Israëls tabernakel dit deed zien.

In den voorhof van dien tabernakel stond de menigte van Israël. En het hart der vromen trok naar het binnenste heilgdom, waar God troonde op de ark. Daarheen, naar de gemeenschap met den God des Verbonds, ging het leven hunner ziel. Zelf mochten zij tot den Heere niet komen. Als een onheilig volk werden ze teruggehouden in den voorhof. Slechts één hunner werd toegelaten; één, dien God verkoren had om hun vertegenwoordiger te zijn. Maar in dien ééne gingen zij dan toch binnen. In den Hoogepriester verscheen heel het volk voor Gods aangezicht, en werd de begeerte der vromen vervuld.

Dit nu was de schaduw.

Het echte is gekomen in Christus Jezus. Hij ging het ware heilgdom binnen, den hemel zelve.

Naar dat ware heilgdom gaat de begeerte der ziel van allen, die de gunst des Heeren zoeken en een oprecht verlangen hebben om in de vreeze Zijns Naams te wandelen. Gelijk de vrome Israëliet met zijn ziel leefde achter het voorhangsel, zoo heffen wij in onze beste oogenblikken onze harfen opwaarts naar den hemel, naar God; want daar is toch het leven en de blijdschap der ziel; daar is het ware, daar is eigenlijk de werkelijkheid.

En nu zijn wij op deze aarde, — in den voorhof. En wij kunnen niet ingaan. Wie zal verkeeren, groote God, in Uwe tent? Het antwoord ligt in onzen Heere Jezus Christus. Hij, onze Vertegenwoordiger, in onze natuur en onzer één geworden, Hij gaat vanuit ons midden, vanuit den kring Zijner discipelen, gelijk de Hoogepriester vanuit Israël, het ware heilgdom binnen. Christus gaat voor ons tot God. Maar dan is Zijn Gemeente ook eigenlijk reeds daarboven. Dan is haar leven reeds in den hemel zelve. Gods kinderen worden niet gerekend naar zichzelf, maar naar Christus. In Hem zijn zij de werkelijkheid ingegaan. Al toeven zij nog op aarde, zij zijn eigenlijk reeds in den hemel zelve. Hun leven is met Christus verborgen in God.

Doch dan ligt hier voor ons een belangrijke gevolgtrekking.

Wij kunnen wel het conflict bij de Joden-christenen tusschen schaduw en werkelijkheid ons niet goed voorstellen, maar wij staan voor een veel ernstiger conflict. Want als daarboven voor ons het ware heilgdom is en de eigenlijke werkelijkheid, is dit dan de volle levensovertuiging waaruit wij denken en handelen? In den hemel is het echte. Daar leven wij wezenlijk en werkelijk. En er zijn ook ideale tijden, waarin geloof en hope en liefde samenwerken, en wij gevoelen dat onze wandel in de hemelen is, en wij hier op aarde leven als burgers van den hemel. Maar laat ons oprecht zijn; — is dit niet juist het conflict van de Gemeente des Heeren, dat zij, — al leeft ze niet meer in de zonde, — toch praktisch de zaken omkeert. Immers, het eigenlijke ligt voor haar zoo veelzins op de aarde. En de hemel, en de hemelsche dingen, — het is voor haar besef dikwijls een schaduwrijk. Het echte en ware, dat is toch maar hier beneden. En de hemel, daar hopen we naar toe te gaan als we sterven. En dat sterven moet liefst zoo lang mogelijk wegblijven. Dat sterven is een ramp. Want dan gaan wij van het echte af; dan moeten we het ware loslaten. En zeker, de hemel, ja, daar is alles wel schoon en heerlijk, maar eigenlijk is het een asyl voor daklozen. Ons echte huis is op aarde.

En nu is het onze leer, — de leer die niemand onder ons tegensprekt, — dat Christus ingegaan

is in den hemel zelve, en dat daarboven nu voor ons de werkelijkheid ligt, en het ware heilgdom, en dat wij nu daar wezenlijk zijn en leven. Maar nu — ons leven. En dan komt de gebrokenheid. Dan komt de inconsequentie. Dan zoeken wij praktisch op aarde veelzins het echte en ware, en de hemel wordt een supplement. Moesten we niet iets gansch anders laten zien? Moesten we niet de hemelvaart van Christus laten zien? en in Hem de hemelvaart van ons? en dat nu ons echte leven en de ware werkelijkheid daarboven ligt? Moesten we niet consequent zijn?

En laat nu niemand meenen, dat wij dus hier op aarde maar met droog brood tevreden moeten zijn, en maar stil zijn, want later krijgen we het beter; in den hemel wordt het pas goed. Neen, die zoo denkt heeft het niet verstaan. Hier wordt niet de hemel pas na dit leven voorgesteld, doch de hemel heden en in dit leven. Nu moet ons leven daarboven zijn, nu onze ziel vol van de waarachtige dingen. En vanuit dat standpunt moet dan onze strijd gevoerd; onze strijd tegen de zonde en de wereld; onze strijd voor den wil Gods in ons en buiten ons, onze strijd om zalig te worden. Dan zouden wij voor hetzelfde strijden, maar we deden het anders; want we waren anders, en we leefden anders; en onze strijd zou hooger geëld en gewijd zijn. Maar nu doen we het half. We verdeelen het. We zijn niet consequent. We breken onze eigen kracht; voor onszelf en voor Gods Koninkrijk.

Dat is onze schuld tegen de hemelvaart van Jezus Christus. De Joden-christenen verloorochenden Christus' hemelvaart door vast te houden aan het heilgdom, dat met handen gemaakt was. En wij verloorochenen eveneens die hemelvaart, door ook vast te houden aan een heilgdom, dat met handen gemaakt is, — nog wel met onze eigen handen.

Kwame er dan inzicht, en veroolmoediging, en bekeering. Het zou een goede voorbereiding zijn voor hemelvaartsdag; de dag, die wijding en kracht te geven heeft aan ons aardse leven; de dag die ons zegt, dat Christus inging in den hemel zelve, en dat nu daar de werkelijkheid is en het ware heilgdom, en dat wij van daaruit hier op aarde hebben te leven.

U.

v. A.

KERKELIJK LEVEN

Nieuw kerkrecht.

In „De Heraut“ van 1 Mei j.l. komt Prof. Dr H. H. Kuyper op tegen mijn spreken van „nieuw kerkrecht“. Hij neemt daar mijn artikel „Het nieuwe kerkrecht in de praktijk“ in „De Reformatie“ van 15 April j.l. over, en schrijft dan o.m.: „Dit nu zou een nieuw kerkrecht zijn, dat volgens hem hiërarchie zou wezen...“ Later gaat hij voort: „Een nieuw kerkrecht, dat eerst thans in praktijk zou worden gebracht is, wat de Classis Drachten deed, dus zeker niet“. Nu heb ik dit laatste ook niet gezegd. Ik schreef niet: het nieuwe kerkrecht voor het eerst in de praktijk; evenmin als ik het deed voorkomen, alsof dit nieuwe kerkrecht eerst dit of het vorige jaar werd voorgesteld. Doch wanneer de bedoelde kerkrechtelijke theorie eerst sedert omstreeks 1926 als de juiste, goed-Gereformeerde, wordt gedoceerd en de praktijk gaat beheerschen, mag men toch wel spreken van „nieuw kerkrecht“. En het getuigt wel van weinig kennis en van onnoozelheid op dit gebied, wanneer men deze qualificatie van „nieuw“ wil afwijzen met een beroep op 1926: dat dit kerkrecht ook al in 1926 werd toegepast of in praktijk gebracht! Nu mogen anderen dit doen, Prof. Dr H. H. Kuyper wacht zich daar wel voor. Hij beroept zich op Fransche en Westminsterische Synodes enz. Daarover echter kan ik elders handelen. Maar toch vermijdt ook hij deze fout nu niet geheel, wanneer hij zich op Prof. Dr H. Bouwman beroept, als hij schrijft: „En of Prof. Bouwman... niet beter wist, wat Gereformeerd kerkrecht is dan Prof. Greydanus... moge ieder beoordeelen“. Dit beoordeelen door ieder kan slechts geschieden uit het werk van Prof. Dr H. Bouwman: „Gereformeerd kerkrecht“. En dit verscheen toch eerst na 1926, het eerste deel in 1928. En dat is hier niet zonder betekenis, zooals we zullen zien. Ook kan men voor dit nieuwe kerkrecht „De Bazuin“ nagaan, maar dan toch ook eerst na 1926.

Maar wat Prof. Dr H. H. Kuyper zelf aangaat. In 1923, dus nog maar 15 jaar geleden, en maar een 3-tal jaren vóór 1926, kwam tot hem, evenals tot Prof. Dr H. Bouwman, uit Amerika de vraag, of eene classis, of deputaten namens eene classis, het recht hebben een kerkeraad of kerkeradsleden uit hun ambt te ontzetten. Hij heeft op die vraag geantwoord in „De Heraut“ van 6 Mei 1923. Hij schrijft daar onder het hoofd Afzetting van een kerkeraad dit volgende:

„Dat ook uit onze zusterkerken in Amerika ons vragen worden toegezonden met verzoek daarop in „De Heraut“ een publiek antwoord te geven, verblijdt ons. Niet alleen, omdat dit toont, hoe ook onder onze Hollanders in Amerika „De Heraut“ gelezen wordt en invloed heeft, maar omdat er uit blijkt, dat de band met het moederland en met de Gereformeerde Kerk in Nederland niet wordt verbroken.“

Hebben we daarom gaarne voldaan aan het verzoek tot ons gericht, om ons uit te spreken over de vraag.

5) Ecclesias parochialis proprie et per se esse Ecclesias; alias conjunctiones, si quae Ecclesiae dicuntur, non nisi per accidens aut per aliud tales esse et dici, p. 256.

6) Probl. An Ecclesia parochialis ordine naturae generantis praecedat classis; et illius constitutio, ac formatio, explicitam confederationem, et exercitium correspondentiae classicae. Resp. Aff. ut... res quae unitur cum alia suam unionem, sic debet prius esse Ecclesia, ejusque ordinatum et formatum regimen in se, antequam extrinsecā relatione ad alias possit referri et in toto colectivo cum his coordinari, p. 285/286.

7) Probl. An intrinseca et propria potestas Ecclesiastica Ecclesiae et presbiterii particularis dependeat in actu primo et secundo, in esse et in exercitio a perpetuo influxu et causalitate combinationis classicae aut synodicae, ut radii a sole, ut arbor a radice, ut fluvius a fonte, ut domus a fundamento, ut sensus et motus membrorum a capite. Resp. Neg. quia pendet a solo Christo autocratically, tanquam capite et radice, et a membris istius ministerialiter, et applicative; quae etiam sunt potestatis istius subjectum adequatum, p. 286.

8) Probl. An et quomodo coetus classici aut synodici sint et dici possint Ecclesia, aut Ecclesiae visibiles et particulares. Resp. 1. Ecclesia una in singulari numero proprie dici non possunt; sed tropice, quia repraesentant Ecclesias, et associantur et agunt in illo coetu quasi Ecclesia una... 2. Ecclesiae unitae seu combinatae (in plurali numero) dicuntur, non primo et immediate, sed secundo et mediate, per delegationem scilicet: quia sunt aliqui ab Ecclesiis delegati, in quibus et per quos Ecclesiae delegantes intelliguntur ibi convenire et agere, et sic actualiter suam correspondentiam exercere, p. 286.

9) ... quod Ecclesia quaelibet particularis per se sit, et dicatur Ecclesia, et consequenter primum ac proprium subiectum sit Potestatis Ecclesiasticae; non minus quam homo quilibet est subiectum facultatis intelligendi, p. 183.

of men L
geperst d
ook een
Amerika
namens e
of Kerker
Zoo ge
zeker nie
beoordeel
zouden he
in het al
dan zij in
of Synod
om een K
ult hun a
of hierar
gaderinge
komt het
neer zie
Kerkerad
dikant ge
aan de Cl
een ambt
te ontzett
zou deze
kunnen
waardig v
geval zou
dit vorm
uit het ar
behooren
machtig z
leden zom
den Kerke
ambt zou
Kerkerad
wel tot d
richt gen
maar niet
gadering
Intussch
Kerkerad
danig do
vermanin
Voetius
bestuurs
een ande
uitdrukke
Kerk, d.v.
macht ve
deze best
gen weer
meente, e
is aan G
Classis e
maar de
Classis z
leiding op
dragers i
t. l., pa
denkbaar
ook heel
kan de C
een Kerk
We me
volstaan
zeggen zi
zonderhe
de hoofd

We zien
niet weten
van eenen
uitspreken
langer het
zetting uit
behooven te
heden, „in
de Classis
leiding op
dragers in
geval „kan
zulk een k
Zoo nog
Daarna e
bij Prof. Dr
te Assen i
Synode me
Zelf schri
van 15 Mei
in zijn bro
telkens op
als door u
werd, of e
daarop in
in „De Her
met een be
de gemeen
gaande op
van Voeti
alleen, v
ring van 1
van de ha
later, dat
juist had v
We zien,
dat zijne
Hoe dat
zij er op g
dat hij do
het Gerefo
beschouwin
gekomen is
al van de l
dus van
niet eerst
ze dan m